

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ВСП «ЖИТОМИРСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ**  
**ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ**  
**ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

**ЗАТВЕРДЖУЮ**  
Директор коледжу  
**підпис існує** Григорій ГУБАРЄВ  
«29» серпня 2025 року

**РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО**  
на засіданні циклової комісії  
торгівлі та маркетингу  
Протокол № 1 від 27.08.2025 р.  
Голова циклової комісії  
**підпис існує** Інна ПЛАХОТНЮК

|                               |                                        |
|-------------------------------|----------------------------------------|
| Освітньо- професійний ступінь | фаховий молодший бакалавр              |
| Галузь знань                  | 07 Управління та адміністрування       |
| Спеціальність:                | 076 Підприємництво та торгівля         |
| Освітньо-професійна програма  | Товарознавство та комерційна логістика |

## **ПРОГРАМА**

### **КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ**

**Розробники**  
Інна ПЛАХОТНЮК  
Наталія ХИТРИЧ  
Ірина ХРОБУСТ  
Марія РИБАК  
Наталія ПЕРІШКО

## **ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА**

Кваліфікаційний іспит проводиться на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок здобувачів освітніх послуг, передбачених загальними та спеціальними компетентностями фахових молодших бакалаврів за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» освітньо-професійної програми «Товарознавство та комерційна логістика». Програма кваліфікаційного іспиту сформована з професійно-орієнтованих дисциплін: “Логістика”, “Комерційна діяльність”, “Товарознавство продовольчих товарів”, “Товарознавство непродовольчих товарів”, “Економіка підприємства”, «Основи менеджменту». Тестові питання та екзаменаційні білети складені у повній відповідності до навчальних програм дисциплін.

Кваліфікаційний іспит проводиться у змішаному форматі. Екзаменаційні білети містять завдання, які відображають ступінь засвоєння теоретичних знань і практичних умінь здобувачів освітніх послуг та складаються з двох частин — теоретичної і практичної. Теоретична частина містить тестові завдання. Практична частина складається з ситуативного завдання, за результатами виконання якого оцінюється здатність здобувачів освітніх послуг вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми з підприємництва, торгівлі та комерційної логістики.

До кваліфікаційного іспиту допускаються здобувачі освітніх послуг, які завершили вивчення всіх теоретичних дисциплін, витримали всі заліки та іспити відповідно до навчального плану і виконали програму навчальної і технологічної практики.

Екзамен проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії у формі відповідей на питання екзаменаційних білетів. Результати іспиту визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» як середня арифметична оцінка після виконання теоретичної і практичної частини. Остаточне рішення про оцінку приймається на закритому засіданні екзаменаційної комісії відкритим голосуванням простою більшістю. Протоколи засідання екзаменаційної комісії та індивідуальні навчальні плани здобувачів освітніх послуг підписують голова та члени комісії.

### **КРИТЕРІЇ ТА НОРМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ**

До критеріїв оцінювання, що визначають підготовку здобувачів освітніх послуг, належать:

- особливості засвоєння знань (обсяг, змістовність, правильність, точність, ґрунтовність);
- якість відповіді здобувача освітніх послуг (рівень осмислення, аргументації, аналізу, логічність, послідовність, самостійність, виразність мовлення);
- структура сформульованої відповіді (теоретичний, методичний і практичний рівень, їх науковість, грамотність, доцільність та прогностична ефективність практичного матеріалу).

**Критерії оцінювання виконання теоретичної частини (тестових завдань)**

Оцінювання проводиться за 4-бальною системою, кожне питання оцінюється в 1 бал.

1- 5 балів – «незадовільно»

6 - 8 балів – «задовільно»

9 - 10 балів – «добре»

11 - 12 балів – «відмінно»

### **Критерії оцінювання виконання практичної частини завдання кваліфікаційного іспиту**

#### **Оцінка «відмінно»**

Виставляється за правильну, повну, послідовну, переконливу відповідь. Студент показав глибокі знання матеріалу з усіх дисциплін, уміння інтегрувати знання, правильно і творчо підходити до вирішення практичного ситуаційного завдання, впевнено оперує сучасною інформацією, вміє використовувати нормативну документацію, володіє навичками економічного аналізу та мовою ділового спілкування. Результати тестового контролю - не менше 90% вірних відповідей.

#### **Оцінка «добре»**

Виставляється за правильну відповідь з усіх дисциплін. Здобувач освітніх послуг показав добрі знання, основні вміння сформовані та засвоєні, уміння використовувати нормативно – технічну документацію, комплексно вирішувати ситуацію, виділяти головне, встановлювати логічні зв'язки, робити висновки. Відповідь послідовна, логічна, але недостатньо повна, можливі незначні помилки і неточності. Результати тестового контролю - не менше 75% вірних відповідей.

#### **Оцінка «задовільно»**

Здобувач освітніх послуг орієнтується в основних питаннях програмованого матеріалу, але відповідь може бути неповною, містити декілька помилок, узагальнення та висновки мають поверхневий характер. Може бути відсутня відповідь на одне питання. Результати тестового контролю - не менше 50% вірних відповідей.

#### **Оцінка «незадовільно»**

Виставляється за поверхневу відповідь, в якій допущені серйозні помилки з декількох питань або невірна відповідь на 3-4 питання. Здобувач освітніх послуг не вміє виявляти головне, порівнювати, робити висновки, користуватися нормативно – технічною документацією. Результати тестового контролю - не більше 40% вірних відповідей.

Оцінку за практичну частину кваліфікаційного іспиту виставляє кожен член комісії і виводиться середнє арифметичне.

Підсумкова оцінка кваліфікаційного іспиту визначається за формулою:

$$O = O_t \times 30\% + O_{pr} \times 70\%, \text{ де}$$

**О**- оцінка кваліфікаційного іспиту,  
**От**- оцінка за теоретичну частину,  
**Опр**- оцінка за практичну частину.

**Перелік компетентностей випускника:**

|                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Інтегральна компетентність</b>     | Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі підприємницької, торговельної та біржової діяльності або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів системи наук, які формують концепції організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Загальні компетентності (ЗК)</b>   | <p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> |
| <b>Спеціальні компетентності (СК)</b> | <p>СК 1. Здатність враховувати основні закономірності та сучасні досягнення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо діяльності підприємства.</p> <p>СК 3. Здатність застосовувати інноваційні підходи у діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>СК 4. Здатність визначати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>СК 5. Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p> <p>СК 6. Здатність виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>СК 7. Здатність застосовувати основи обліку, оподаткування і страхування у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>СК 8. Здатність визначати і задовольняти потреби споживачів як пріоритетних суб'єктів ринку.</p> <p>СК 9. Здатність застосовувати моделі електронної комерції у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p> <p>СК 10. Здатність використовувати логістичні системи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності</p> |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### **Результати навчання:**

- РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.
- РН 2. Застосовувати знання, розуміння закономірностей та сучасних досягнень у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності із професійною метою.
- РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.
- РН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні й телекомунікаційні технології обміну та поширення професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
- РН 5. Здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.
- РН 6. Проявляти ініціативу та підприємливість, володіти навичками міжособистісної взаємодії для досягнення професійної мети.
- РН 7. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні й теоретичні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання у практичній діяльності.
- РН 8. Володіти методами й інструментарієм для підготовки проєктів управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.
- РН 9. Застосовувати інноваційні підходи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.
- РН 10. Визначати характеристику товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.
- РН 11. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці.
- РН 12. Виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
- РН 13. Застосовувати отримані навички з основ обліку, оподаткування і

страхування у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 14. Визначати потреби споживачів для формування асортименту товарів у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 15. Застосовувати моделі електронної комерції в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

РН 16. Використовувати логістичні системи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 17. Визначати основні показники діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур для забезпечення їх ефективності

## **ПРОГРАМА** **до кваліфікаційного іспиту** **з освітнього компоненту “Комерційна діяльність”**

В результаті вивчення дисципліни: **“Комерційна діяльність”** здобувач освітніх послуг повинен знати: організаційні форми функціонування підприємств торгівлі в ринковій концепції управління; формування масштабу діяльності і товарного профілю роздрібних (оптових) підприємств у відповідності до економічної необхідності (фактори, що характеризують місткість ринку, його кон'юнктуру, політику цін і правила використання ціни як фактора комерційної діяльності, нормативні документи, що регламентують виробничу діяльність підприємств торгівлі, правові та законодавчі основи комерційної діяльності; організацію вивчення та методи прогнозування і вивчення попиту в роздрібній та оптовій торгівлі; дослідження товарних ринків, кон'юнктури торгівлі, складання замовлень та заявок на товари; джерела надходження товарів; взаємовідносини з комерційними посередниками; методи визначення необхідності в товарах; організацію закупівлі товарів; взаємовідносини з транспортними організаціями; організацію складського господарства.

Здобувач освітніх послуг повинен вміти: здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності; визначати характеристику товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів; знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці; визначати потреби споживачів для формування асортименту товарів у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

### **ТЕМА 1.ВСТУП. ПОНЯТТЯ І СУТЬ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Суть та зміст комерційної діяльності. Історія розвитку комерційної діяльності. Основні принципи, чинники розвитку, структура та функції комерційної діяльності. Використання елементів маркетингу в комерційній діяльності.

Суб'єкти комерційної діяльності Фізичні та юридичні особи як суб'єкти комерційної діяльності. Види та організаційно-правові форми суб'єктів комерційної діяльності. Види оптових посередників та їх функції.

## **ТЕМА 2. ТОВАРИ І ПОСЛУГИ ЯК ОБ'ЄКТИ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Місце і роль товарів і послуг у взаємодії елементів ринку. Ринок продавця та ринок покупця як елементи ринку. Залежність ринку продавця та ринку покупця від об'єкта торгу.

Товар як об'єкт комерційної діяльності. Поняття товару як об'єкта комерційної діяльності. Комерційна класифікація товарів Товари широкого вжитку і товари виробничого призначення. Торговельна класифікація товарів широкого вжитку. Класифікація товарів в залежно від задоволення потреб.

Поняття та види послуг як об'єктів комерційної діяльності. Поняття послуги та її відмінність від матеріального товару. Види послуг, вимоги до них.

Особливі об'єкти комерційної діяльності. Нерухомість, оренда, результати інтелектуальної праці як об'єкти комерційної діяльності. Товарний знак.

Основні вимоги до об'єктів комерційної діяльності. Вимоги до якості товарів. Гарантії, терміни експлуатації, строки придатності товарів. Кількість товару та її вимір. Кодування товарів, послуг, робіт.

## **ТЕМА 3. ОРГАНІЗАЦІЯ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОПТОВІЙ ТОРГІВЛІ**

Господарські зв'язки між суб'єктами оптового ринку. Поняття господарських зв'язків суб'єктів ринку. Класифікація господарських зв'язків. Основні етапи організації господарських зв'язків між суб'єктами ринку. Правове регулювання взаємозв'язків між суб'єктами оптового ринку. Господарський договір як документ, що регламентує господарські зв'язки. Поняття господарського договору. Характеристика основних розділів договору. Порядок укладання, зміни та розірвання договору. Укладання договору відповідно до протоколу про наміри. Укладання договору шляхом обміну листами, телеграмами, телетайпограмами, телефонограмами та ін. Контроль за виконанням договірних зобов'язань. Відповідальність сторін за порушення умов договору Економічна ефективність комерційних угод. Види господарських договорів. Договір постачання товарів як документ, що встановлює взаємовідносини між постачальниками і покупцями товарів. Структура та зміст договору постачання товарів. Договори комісії, міни, доручення та ін.

## **ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЯ ОПТОВИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ТОВАРІВ**

Комерційне забезпечення оптових закупівель товарів. Роль комерційної оцінки потреб у товарах і послугах для досягнення комерційного успіху. Визначення обсягу та структури потреб населення у товарах і послугах. Суть, мета і принципи закупівельної роботи. Організація і форми оптових

закупівель, порядок і технологія їх оформлення Оперативне планування оптових закупівель.

Комерційна інформація. Суть, значення, джерела та носії комерційної інформації. Види комерційної інформації, їх характеристика. Комерційна таємниця. Пошук та оцінка джерел закупівлі товарів.

Набір постачальників товарів. Критерії вибору конкретних постачальників товарів споживчого ринку.

Оптові закупівлі товарів на основі прямих зв'язків. Поняття прямих зв'язків. Етапи налагодження зв'язків і укладання договорів постачання на основі прямих зв'язків.

Оптові закупівлі товарів на ярмарках, виставках, аукціонах, міжнародних торгах (тендерах). Суть, види і завдання ярмарків, виставок, аукціонів, міжнародних торгів (тендерів). Підготовка та проведення ярмарки і виставки. Закупівля товарів на аукціонах і міжнародних торгах. Підготовка та проведення тендерів.

Біржова торгівля як форма організації оптового ринку. Суть, роль та значення біржової торгівлі в організації оптового ринку. Поняття, функції та види товарних бірж. Організація та проведення біржових торгів Оборудки і операції на товарних біржах. Особливості оптових закупівель товарів через брокерські контори.

Оптові закупівлі на основі товарообмінних операцій. Компенсаційні угоди та угоди з давальницького сировиною.

Комерційні переговори. Підготовка та порядок ведення комерційних переговорів. Оформлення результатів комерційних переговорів.

## **ТЕМА 5. ВИДИ ГОСПОДАРСЬКИХ ДОГОВОРІВ.**

Господарські зв'язки між суб'єктами оптового ринку. Поняття господарських зв'язків суб'єктів ринку. Класифікація господарських зв'язків. Основні етапи організації господарських зв'язків між суб'єктами ринку.

Правове регулювання взаємозв'язків між суб'єктами оптового ринку.

Господарський договір як документ, що регламентує господарські зв'язки. Поняття господарського договору. Характеристика основних розділів договору. Порядок укладання, зміни та розірвання договору. Укладання договору відповідно протоколу про наміри. Укладання договору шляхом обміну листами, телеграмами, телетайпограмами, телефонограмами та ін. Контроль за виконанням договірних зобов'язань. Відповідальність сторін за порушення умов договору Економічна ефективність комерційних угод.

Види господарських договорів. Договір постачання товарів як документ, що встановлює взаємовідносини між постачальниками і покупцями товарів. Структура та зміст договору постачання товарів. Договори комісії, міни, доручення та ін.

## **Тема 6. ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ АСОРТИМЕНТУ ТОВАРІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ.**

Формування товарного асортименту як елемент комерційної діяльності торговельного підприємства. Цілі та принципи формування асортименту товарів на підприємствах оптової торгівлі. Чинники, що впливають на

формування товарного асортименту торговельного підприємства Структура асортименту, її зв'язок зі структурою товарообороту. Принципи і методи управління асортиментом товарів в оптовій торгівлі. Процес формування асортименту, його етапи і зміст, комерційне забезпечення. Регулювання асортименту товарів на оптовому торговельному підприємстві.

### **Тема 7. УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ ЗАПАСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ.**

Управління товарними запасами в оптовій торгівлі. Роль товарних запасів у забезпеченні стійкості товарного асортименту. Значення товарних запасів. Управління товарними запасами. Облік і контроль запасів. Регулювання запасів.

### **Тема 8.ОРГАНІЗАЦІЯ ОПТОВОГО ПРОДАЖУ ТОВАРІВ ТА ЇХ ПОСТАЧАННЯ В РОЗДРІБНУ ТОРГОВЕЛЬНУ МЕРЕЖУ.**

Суть та форми оптового продажу товарів. Економічна суть оптового продажу товарів народного споживання. Форми і методи оптового продажу товарів, комерційні та організаційно-технологічні особливості їх застосування, критерії вибору. Перспективні методи оптового продажу товарів, їх комерційне забезпечення. Види оптового товарообороту. Порядок укладання договорів постачання між оптовими базами і роздрібними торговельними підприємствами, що функціонують у зоні їх діяльності.

Продаж товарів зі складів оптових баз. Основні методи оптового продажу товарів зі складів. Суть продажу товарів з особистим відбиранням, за телефонними замовленнями, через пересувні кімнати товарних взірців та ін. Комерційні функції залів товарних зразків.

Особливості дрібнооптового продажу товарів. Суть дрібнооптового продажу товарів. Організація і особливості комерційного забезпечення дрібнооптової реалізації товарів.

Послуги оптових торговельних підприємств. Послуги оптових підприємств оптовим покупцям товарів. Ринок оптових послуг.

Товаропостачання роздрібної торговельної мережі. Поняття, суть і завдання товаропостачання торговельної мережі. Чинники, що впливають на організацію товаропостачання. Принципи товаропостачання та основні вимоги до його організації. Форми і методи товаропостачання. Замовлення на завезення товарів. Управління товаропостачанням торговельної мережі.

Облік і контроль за виконанням договірних зобов'язань. Значення обліку і контролю за виконанням договірних зобов'язань. Оцінка виконання договірних зобов'язань щодо постачання товарів. Організація оперативного обліку і контролю за виконанням зобов'язань, передбачених угодами та договорами постачання як комерційна функція: суть, мета і завдання. Методика обліку надходження товарів, закуплених за договорами постачання. Організація і технологія контролю за дотриманням постачальниками договірних умов щодо асортименту, кількості, якості, строків постачання. Забезпечення своєчасних розрахунків з постачальниками. Комерційні спори і порядок їх розв'язання.

## **Тема 9. СИСТЕМА ТОВАРОПОСТАЧАННЯ РОЗДРІБНОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ.**

Система товаропостачання роздрібної торговельної мережі. Суть і значення раціональної організації товаропостачання торговельної мережі. Вимоги до організації товаропостачання. Принципи організації товаропостачання.

Організація господарських зв'язків у роздрібній торгівлі. Роль та функції господарських договорів. Функції комерційних працівників у процесі формування договірних відносин. Види господарських договорів. Технологія укладання, змін та розірвання комерційних договорів. Структура та зміст договору постачання.

Ефективні форми та методи товаропостачання. Форми товаропостачання на підприємства роздрібної торгівлі. Методи постачання товарів у магазини. Замовлення на завезення товарів. Графік доставки товарів до магазину.

## **Тема 10. АСОРТИМЕНТНА ПОЛІТИКА В ТОРГІВЛІ.**

Асортиментної політики в торгівлі. Суть і зміст асортиментної політики в торгівлі. Поняття асортиментної політики. Чинники формування асортименту товарів в торговельних підприємствах роздрібної торгівлі.

## **Тема 11. ФОРМУВАННЯ АСОРТИМЕНТУ ТОВАРІВ У РОЗДРІБНІЙ ТОРГІВЛІ.**

Формування асортименту товарів у роздрібній торговельній мережі. Поняття асортиментної політики. Чинники, що впливають на формування асортименту товарів у роздрібній торговельній мережі. Регулювання і контроль асортименту товарів у торговельній мережі.

Формування асортименту товарів у магазині. Суть та завдання формування асортименту товарів у магазині. Основні принципи та етапи формування асортименту товарів у магазині. Асортиментні переліки товарів, їх значення і використання в комерційній роботі. Показники, що характеризують товарний асортимент у роздрібних торговельних підприємствах. Чинники, що впливають на забезпечення повноти і стійкості асортименту.

## **Тема 12. ВИВЧЕННЯ ПОПИТУ НАСЕЛЕННЯ У РОЗДРІБНІЙ ТОРГІВЛІ.**

Комерційна діяльність і комерційні служби роздрібних торговельних підприємств. Суть, зміст і завдання комерційної діяльності у роздрібній торгівлі. Комерційні служби роздрібних торговельних підприємств, їх будова та суть діяльності. Функції комерційних служб.

Попит на товари, його вивчення та прогнозування. Види попиту на товари, їх характеристика та необхідність комерційної оцінки для забезпечення ефективної роботи торговельного підприємства. Джерела та види інформації про попит. Організаційні заходи для проведення спеціальних спостережень за попитом. Прогнозування попиту.

## **Тема 13. РОЗДРІБНИЙ ПРОДАЖ ТОВАРІВ.**

Роздрібний продаж товарів. Сучасні формати роздрібного бізнесу. Розвиток роздрібної торгівлі в Україні. Засоби активізації роздрібного продажу товарів. Методи продажу товарів і умови їх застосування.

#### **Тема 14. СИСТЕМА ПОСЛУГ У РОЗДРІБНІЙ ТОРГІВЛІ ЯК ЗАСІБ СТИМУЛЮВАННЯ ПРОДАЖУ ТОВАРІВ.**

Класифікація та асортимент послуг у роздрібній торгівлі. Поняття послуги. Класифікація послуг у роздрібній торгівлі. Передпродажні і післяпродажні послуги. Гарантійні та післягарантійні послуги.

#### **Тема 15. СТИМУЛЮВАННЯ ПРОДАЖУ ТОВАРІВ.**

Стандарти обслуговування та стимулювання продажу послуг. Поняття стандарту обслуговування. Етапи формування стандарту обслуговування.

Стимулюючі заходи для споживачів послуг: знижки, лотереї та ін.

Сервісне обслуговування як засіб конкурентної боротьби за покупця. Параметри конкурентоспроможності товару. Поняття та елементи сервісу. Значення сервісного обслуговування для формування нових концепцій товару. Організація сервісного обслуговування. Служби сервісу.

Стандарти обслуговування та стимулювання продажу послуг. Поняття стандарту обслуговування. Етапи формування стандарту обслуговування.

Ризики покупців під час придбання товарів.

Ризик покупця та його роль у споживчій поведінці. Основні види ризиків покупців: фінансовий, функціональний, фізичний, психологічний, соціальний, часовий, інформаційний. Причини виникнення ризиків під час придбання товарів. Фактори, що впливають на рівень споживчого ризику.

#### **Тема 16. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ДОСЯГНЕННЯ КОМЕРЦІЙНОГО УСПЕХА**

Комерційний успіх та умови його досягнення. Поняття комерційного успіху. Чинники, що впливають на комерційний успіх. Умови забезпечення комерційного успіху.

Ефективність комерційної діяльності. Поняття та критерії ефективності комерційної діяльності. Види ефективності комерційної діяльності. Система показників ефективності комерційної діяльності.

Комерційний ризик. Суть і зміст комерційного ризику. Причини виникнення ризику. Види ризиків. Аналіз і оцінка ризиків. Форми страхування комерційного ризику, їх види.

### **ЗМІСТ ПРОГРАМИ**

#### **до кваліфікаційного іспиту**

**з дисциплін “Товарознавство продовольчих товарів” та “Товарознавство непродовольчих товарів”**

Згідно програм дисциплін *“Товарознавство продовольчих товарів” та “Товарознавства непродовольчих товарів”* передбачається вивчення класифікації, асортименту, вимог до якості, факторів ціноутворення і умов зберігання продовольчих та непродовольчих товарів, знання яких необхідні спеціалісту-випускнику коледжу для визначення якості товарів, ціни на нього і

забезпечення збереження його якості на всьому шляху від виробника до споживача з найменшими втратами.

В результаті вивчення дисциплін “Товарознавство продовольчих товарів” та “Товарознавства непродовольчих товарів» здобувач освітніх послуг повинен знати: перспективи виробництва та вжитку товарів; чинники, що впливають на якість та визначають ціни; класифікація, асортимент (включаючи місцевий); вимоги до якості, дефекти; маркування, пакування, транспортування та зберігання різних груп продовольчих та непродовольчих товарів; фактори, що впливають на ціни на продовольчі та непродовольчі товари, постачальників.

Здобувач освітніх послуг повинен вміти: здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності; визначати характеристику товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів; знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці; виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур; визначати потреби споживачів для формування асортименту товарів у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

## **ЗМІСТ ПРОГРАМИ** **до кваліфікаційного іспиту** **з дисципліни “Товарознавство продовольчих товарів”**

### **ТЕМА 1. ПЛОДИ, ОВОЧІ, ГРИБИ, ПРОДУКТИ ЇХ ПЕРЕРОБКИ.**

Стан і перспективи розвитку плідівництва та овочівництва в Україні. Особливості хімічного складу та харчової цінності плодів та овочів. Фізичні властивості плодів та овочів, їх практичне значення. Загальні відомості про лікувальні та дієтичні властивості плодів та овочів. Норми вжитку плодів та овочів. Класифікація свіжих овочів. Бульбоплоди, коренеплоди, капустяні, цибулеві, гарбузові, томатні, салатно-шпинатні, десертні, бобові та зернові овочі: види, будова, особливості хімічного складу, харчова цінність, класифікація, характеристика основних господарсько-ботанічних сортів, вимоги до якості, хвороби та пошкодження, коротка характеристика овочів, що рідко зустрічаються, фактори, що впливають на ціни: господарсько-ботанічний та товарний сорт, час реалізації, поширеність в даній місцевості, хвороби, пошкодження та ін., постачальники.

Класифікація свіжих плодів. Зерняткові, кісточкові плоди, ягоди, субтропічні і тропічні плоди. горіхоплідні: види, будова, особливості хімічного складу, харчова цінність, класифікація, характеристика основних помологічних сортів, вимоги до якості, хвороби та пошкодження, коротка характеристика плодів, що рідко зустрічаються, фактори, що впливають на ціни: помологічний сорт, товарний сорт, час реалізації, поширеність в даній місцевості, хвороби, пошкодження та ін., постачальники.

Збір свіжих плодів та овочів. Способи пакування та укладки плодів та овочів, маркування тари. Транспортування свіжих плодів та овочів.

Зберігання свіжих плодів та овочів. Процеси, що проходять в свіжих плодах та овочах при зберіганні. Вплив різних факторів на зберігання свіжих плодів та овочів.

Ферментовані (квашені, солоні, мочені), мариновані, сушені, швидкозаморожені плоди та овочі, консерви овочеві і плодово-ягідні в герметичній тарі: сутність методу консервування, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Класифікація. Особливості хімічного складу, харчова цінність їстівних грибів. Відмінні ознаки неїстівних грибів. Види і асортимент перероблених грибів. Вимоги до якості, дефекти. Пакування, маркування, зберігання. Фактори, що визначають ціну. Постачальники.

## **ТЕМА 2. ЗЕРНОБОРОШНЯНІ ТА ХЛІБОБУЛОЧНІ ТОВАРИ**

Стан виробництва зерна та продуктів його переробки в Україні. Класифікація зернових культур, їх коротка характеристика. Будова зерна пшениці, особливості хімічного складу. Харчова цінність основних видів зерна. Дефекти, хвороби, шкідники зерна. Вплив якості зерна на якість продуктів його переробки.

Крупи: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Борошно: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Дріжджі: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність. Фактори, що формують якість. Класифікація та асортимент. Вимоги до якості, дефекти. Пакування, маркування, зберігання. Фактори, що визначають ціну. Постачальники.

Поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність хліба та булочних виробів. Фактори, що формують якість хліба та булочних виробів. Класифікація та асортимент хліба та булочних виробів.

Сухарні вироби: особливості виробництва, класифікація та характеристика асортименту.

Вимоги до якості, дефекти хліба та хлібобулочних виробів. Пакування, маркування, зберігання хліба та хлібобулочних виробів. Фактори, що визначають ціну. Постачальники.

### **ТЕМА 3. ЦУКОР, КРОХМАЛЬ, КРОХМАЛЕПРОДУКТИ, МЕД, КОНДИТЕРСЬКІ ТОВАРИ**

Стан виробництва та вжитку в Україні цукру, крохмалю, меду.

Цукор-пісок: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Цукор-рафінад: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Замінники цукру: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Мед натуральний: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Мед штучний: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Крохмаль: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Крохмалепродукти: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Стан виробництва та вжитку в Україні фруктово-ягідних кондитерських виробів.

Фруктово-ягідні кондитерські вироби: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Мармелад: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Пастила: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Шоколад: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості,

Східні солодощі: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги

до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

## **ТЕМА 4. СМАКОВІ ТОВАРИ**

Райони вирощування чаю та кави, стан виробництва та перспективи вжитку в Україні.

Чай: поняття, особливості хімічного складу, біологічна та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Кава: поняття, особливості хімічного складу, біологічна та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники. Характеристика чайних та кавових напоїв.

Райони вирощування прянощів, стан виробництва та перспективи вжитку в Україні.

Прянощі: поняття, особливості хімічного складу, біологічна та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Приправи: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Кухарська сіль: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Вплив алкоголю на організм людини. Класифікація алкогольних виробів. Спирт: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники. Горілка: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники. Лікero-горілчані вироби: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники. Виноградні вина: райони виноробства, фактори, що формують якість, класифікація. Столові, кріплені, ароматизовані, ігристі та шипучі виноградні вина: особливості виробництва, класифікація та асортимент. Вимоги до якості виноградних вин, хвороби, дефекти, недоліки. Розлив, укупорка, маркування, пакування, зберігання виноградних вин. Коньяки: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники. Пиво:

поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Стан виробництва та вжитку безалкогольних напоїв в Україні. Значення в харчуванні, класифікація. Квас: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники. Мінеральні води: поняття, особливості хімічного складу, біологічна та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Негазовані, газовані плодово-ягідні і тонізуючі напої: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

## **ТЕМА 5 М'ЯСО ТА М'ЯСНІ ТОВАРИ**

Стан виробництва та вжитку в Україні м'яса та м'ясопродуктів.

Характеристика основних тканин м'яса, будова, властивості і значення для товарознавчої оцінки якості м'яса. Харчова цінність м'яса. Особливості хімічного складу, енергетична цінність і засвоюваність м'яса. Коротка характеристика забійних тварин. Первинна обробка тварин. Післязабійні зміни в м'ясі, їх вплив на якість і кулінарні властивості м'яса. Класифікація м'яса за видом, статтю віком тварин. Відмінні ознаки і використання різних видів м'яса. Класифікація м'яса за термічним станом, вгодованістю. Категорія вгодованості, таврування туш, вимоги до якості обробки туш, напівтуш, четвертин.

Поняття про м'ясо умовно-придатне, непридатне для їжі, його використання та таврування. Дефекти м'яса. Стандартний поділ туш яловичини, свинини, баранини. Фактори, що впливають на ціну м'яса. Постачальники м'яса. Товарознавча характеристика фасованого м'яса. Субпродукти: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники. Транспортування і зберігання м'яса та субпродуктів. Види і породи сільськогосподарської птиці. Особливості будови тканин, харчова цінність м'яса птиці. Класифікація м'яса птиці за віком, видом, термічним станом, поділу, вгодованості та якості обробки тушок. Вимоги до якості, дефекти.

Пакування, маркування, зберігання м'яса птиці. Постачальники. М'ясо кроликів. М'ясо дичини.

М'ясні напівфабрикати: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники. М'ясні кулінарні вироби: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують

якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники. Поняття про ковбасні вироби. Класифікація. Хімічний склад, харчова цінність, шляхи підвищення біологічної цінності. Характеристика основної та допоміжної сировини. Варені ковбаси, м'ясні хліби, сосиски, сардельки, фаршировані, ліверні, кров'яні ковбаси, паштети, сальтисони, холодці, напівкопчені, сирокопчені та варено-копчені ковбаси: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність. Фактори, що формують якість. Класифікація та асортимент. Вимоги до якості, дефекти. Пакування, маркування, зберігання. Фактори, що визначають ціну. Постачальники. Тема 6.6. М'ясні консерви.

Поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність. Фактори, що формують якість. Класифікація та асортимент. Вимоги до якості, дефекти. Пакування, маркування, зберігання. Фактори, що визначають ціну. Постачальники.

## **ТЕМА 6 ЯЙЦЯ ТА ТОВАРИ З ЯЄЦЬ**

Стан виробництва та вжитку на Україні.

Яйця: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Товари з яєць: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

## **ТЕМА 7 РИБА І РИБНІ**

Стан виробництва та вжитку в Україні риби та рибних товарів. Основні райони рибальства, заходи по збереженню та репродукції рибних запасів. Будова тіла, тканини, органи риб. Хімічний склад, харчова цінність риби, співвідношення їстівних та неїстівних частин. Характеристика основних родин і видів промислових риб. Жива риба: види риб, що реалізують в живому вигляді, способи транспортування, умови реалізації, вимоги до якості, хвороби та пошкодження живої риби. Способи промислового поділу риби перед обробкою. Охолоджена та морожена риба: сутність та способи охолодження та заморожування риби, їх вплив на якість риби, глазурування риби, асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Рибне філе та фарш. Солоні, в'ялені, сушені та копчені риботовари. Риба солена. Способи засолювання риби. Споживні властивості, класифікація та асортимент соленої рибних товарів, показники якості та дефекти, пакування, маркування, транспортування та зберігання солоних рибних товарів.

Копчені рибні товари. Способи копчення риби. Споживні властивості, класифікація та асортимент копчених рибних товарів, показники якості та дефекти, пакування, маркування, транспортування та зберігання копчених рибних товарів.

В'ялені і сушені рибні товари. Способи в'ялення і сушіння риби. Споживні властивості, асортимент, показники якості умови і терміни зберігання в'ялених і сушених рибних товарів.

Ікра риб. Споживчі властивості ікри риб. Способи обробки рибної ікри. Види, класифікація й асортимент ікри риб. Показники якості, дефекти, пакування, маркування і зберігання ікри риб.

Рибні консерви. Споживчі властивості консервів. Вплив технологічних операцій на формування споживних властивостей. Класифікація, асортимент, показники якості і дефекти, пакування, маркування і зберігання рибних консервів.

Рибні пресерви. Споживчі властивості пресервів. Чинники, що впливають на формування споживних властивостей пресервів. Асортимент, показники якості і дефекти, пакування, маркування і зберігання рибних пресервів.

Рибні напівфабрикати і кулінарні вироби. Класифікація, асортимент, показники якості, дефекти, пакування і зберігання рибних напівфабрикатів і кулінарних виробів. Санітарні вимоги.

Нерибні морепродукти: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

## **ТЕМА 8 МОЛОКО І МОЛОЧНІ ТОВАРИ**

Стан виробництва та вжитку в Україні молока та молочних продуктів.

Види молока, особливості хімічного складу, харчова цінність, лікувальні та дієтичні властивості. Фактори, що формують якість. Класифікація та асортимент. Вимоги до якості, дефекти. Пакування, маркування, зберігання. Фактори, що визначають ціну. Постачальники. Характеристика вершків.

Види, харчове та дієтичне значення кисломолочних товарів.

Сметана: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Сир та сирні вироби: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Кисломолочні напої: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Морозиво: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості,

дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Молочні консерви: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Масло вершкове, спреди, жирові суміші: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Тверді сичужні сири. Споживні властивості, особливості виготовлення, класифікація, асортимент, показники якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання твердих сичужних сирів.

М'які сичужні сири. Споживні властивості, особливості виготовлення, класифікація, асортимент, показники якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання м'яких сичужних сирів.

Розсільні сири. Споживні властивості, особливості виготовлення, асортимент, показники якості, пакування, маркування, зберігання розсільних сирів.

Плавлені сири. Сировина й особливості виготовлення, класифікація, асортимент, показники якості, маркування, пакування, терміни зберігання плавлених сирів.

## **ТЕМА 9 ХАРЧОВІ ТОВАРИ**

Тваринні топлені жири. Формування асортименту і харчова цінність тваринних топлених жирів. Показники і норми якості, дефекти, пакування, маркування і зберігання тваринних топлених жирів.

Поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність. Фактори, що формують якість. Класифікація та асортимент. Вимоги до якості, дефекти. Пакування, маркування, зберігання. Фактори, що визначають ціну. Постачальники.

Маргарин: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Кулінарні жири: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Майонез: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

## **ТЕМА 10 ХАРЧОВІ КОНЦЕНТРАТИ**

Поняття про харчові концентрати, значення в харчуванні, розвиток виробництва. Класифікація.

Концентрати перших та других страв: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Концентрати для солодких страв: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Сухі продукти для дитячого та дієтичного харчування: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Вівсяні дієтичні продукти: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальники.

Сухі сніданки: поняття, особливості хімічного складу та харчова цінність, фактори, що формують якість, класифікація та асортимент, вимоги до якості, дефекти, пакування, маркування, зберігання, фактори, що визначають ціну, постачальник

## **ЗМІСТ ПРОГРАМИ**

### **до кваліфікаційного іспиту**

### **з дисципліни “Товарознавство непродовольчих товарів”**

#### **Тема 1. Товари господарського вжитку з пластмас**

Характеристика смол і пластичних мас. Склад пластмас, вплив складу на властивості. Класифікація пластмас. Полімеризаційні смоли і пластмаси на їх основі / поліетилен, поліпропілен, поліізобутилен, полістирол і його сополімери, поліакрилати та інше, утримання, властивості, ознаки відміни, застосування. Поліконденсаційні смоли і пластмаси на їх основі Пластмаси на основі природних полімерів, отримання, властивості, ознаки відміни, застосування. Способи переробки пластмас у вироби, вплив на споживчі властивості виробів. Класифікація і групова характеристика виробів із пластмас. Оцінка якості товарів із пластмас. Дефекти пластмасових виробів, їх вплив на якість, ознаки розпізнавання. Маркування, пакування, умови збереження виробів із пластмас, правила догляду. Фактори ціноутворення на товари із пластичних мас. Маркування, пакування, зберігання виробів із пластмас.

#### **Тема 2. Силікатні товари**

Сучасний стан і шляхи розвитку ринку скло товарів. Історія скловиробництва. Види скла, їх склад, ознаки відміни, застосування, вплив на

споживчі властивості і ціну виробів із скла. Схема виробництва скловиробів. Способи виготовлення виробів, їх вплив на споживчі властивості виробів і ціну, ознаки відміни виробів, отриманих різними способами. Декорування скляних виробів; види розробок, їх порівняльні ознаки, вплив на споживчі властивості і ціну виробів.

Класифікація асортименту скляних виробів. Групова характеристика асортименту столового, кухонного, господарчого посуду, художньо-декоративних виробів за класифікаційними ознаками. Особливості посуду імпортного виробництва. Постачальники склотоварів, особливості постачального асортименту товарів. Показники якості скловиробів. Можливі дефекти. Визначення сортності. Маркування, особливості пакування і зберігання скляних виробів. Норми бою. Художньо-декоративні вироби. Господарський посуд та ін.. Маркування, пакування, зберігання виробів і догляд за виробами зі скла.

Сучасний стан і шляхи розвитку ринку керамічних товарів. Історія розвитку кераміки. Види кераміки, їх склад, властивості, ознаки відміни, вплив на споживчі властивості і ціну виробів, застосування. Схема виробництва керамічних виробів. Декорування керамічних виробів: види розробок, їх ознаки відміни, вплив на споживчі властивості і ціну виробів. Класифікація асортименту керамічних виробів. Групова характеристика фарфорових, фаянсових, майолікових та гончарних виробів за класифікаційними ознаками. Особливості виробів імпортного виробництва. Фактори ціноутворення на керамічні товари. Показники якості керамічних виробів. Можливі дефекти. Визначення сортності. Маркування, пакування, зберігання керамічних товарів. Норми бою.

### **Тема 3. Метал господарські товари**

Поняття про метало господарчі товари, їх класифікація. Сучасний стан і шляхи розвитку ринку метало господарчих товарів. Метали і сплави, застосування у виробництві метало товарів, їх вплив на споживчі властивості і ціни виробів. Методи захисту метало господарчих товарів від корозії. Способи виробництва метало товарів як фактор якості, ознаки розпізнавання виробів, отриманих різними способами. Обробка виробів, їх вплив на споживчі властивості, ознаки розпізнавання на прикладах. Класифікація металевих посуду. Характеристика асортименту металевих посуду за класифікаційними ознаками. Особливості виробів імпортного виробництва. Показники якості металевих посуду. Можливі дефекти. Визначення сортності. Маркування, пакування, умови зберігання металевих посуду.

Класифікація металогосподарських товарів. Характеристика асортименту металевих посуду за класифікаційними ознаками. Особливості виробів імпортного виробництва. Показники якості металевих посуду, можливі дефекти, визначення сортності. Маркування. Класифікація ножово-ножничних виробів, столових приборів, які полегшують домашню працю. Характеристика асортименту за класифікаційними ознаками. Показники якості. Можливі дефекти. Визначення сортності. Маркування. Класифікація інструментів, приборів для вікон та дверей. Можливі дефекти. Визначення

сортності. Маркування. Пакування і умови зберігання метало господарчих товарів.

#### **Тема 4. Товари побутової хімії**

Поняття про товари побутової хімії, їх призначення в народному господарстві і в побуті. Класифікація асортименту товарів побутової хімії. Значення безвідходного виробництва і комплексного використання хімічних товарів для поліпшення екологічного становища в країні. Сучасний стан і шляхи розвитку ринку товарів побутової хімії. Склад, властивості клеїв. Показники якості клеїв. Класифікація і характеристика асортименту клеїв, рослинних, тваринних, мінеральних, синтетичних: види, склад властивості, застосування. Показники якості клеїв. Маркування, пакування, зберігання, гарантійні строки придатності. Загальні відомості про миючі товари, їх класифікація. Перевага та недоліки синтетичних миючих засобів. Господарче мило: сировина, поняття про виробництво, склад, властивості, асортимент, застосування, показники якості. Підприємства-виробники, постачальники. Синтетичні миючі засоби і допоміжні засоби для прання : склад, властивості, асортимент, застосування, показники якості. Маркування, пакування, умови зберігання, гарантійні строки придатності. Основні види плямовиводячих, чистячих, поліруючих засобів, їх склад, властивості, застосування. Показники якості. Підприємства-виробники, постачальники. Маркування, пакування, умови і строки збереження. Групування і асортимент засобів боротьби з комахами і гризунами, мінеральних добрив, хімічних засобів захисту садів і городів, дезінфікаційних засобів, дезодорантів і озонатів: види, властивості, застосування. Показники якості, підприємства-виробника постачальники. Маркування, пакування, умови і строки зберігання. Характеристика асортименту засобів для догляду за садом і городом, засобів боротьби з комахами, гризунами, мінеральні добрива.

#### **Тема 5. Будівельні товари**

Сучасний стан і шляхи розвитку ринку будівельних товарів. Основні постачальники. Загальна характеристика будівельних товарів, напрямки розвитку асортименту. Класифікація і групова характеристика за класифікаційними ознаками мінеральних в'язучих матеріалів, виробів для стін і перегородок, покрівельних і теплоізоляційних, облицювальних та оздоблювальних матеріалів для підлоги, заскління, обладнання для санітарних приміщень кухонь. Показники якості, маркування, пакування, зберігання. Матеріали для стін і перегородок. Покрівельні та теплоізоляційні матеріали. Матеріали для покриття підлоги. Санітарно-технічні вироби: класифікація і асортимент.

#### **Тема 6. Меблеві товари**

Сучасний стан і шляхи розвитку меблів. Основні постачальники. Напрямки розвитку асортименту. Групування матеріалів для меблів, вплив матеріалів на

споживчі властивості меблів. Конструювання меблів, поняття про стилі меблів. Особливості виробництва меблів, вплив способу виробництва на властивості меблів. Обробка меблів, вплив обробки на зовнішній вигляд і властивості меблів. Відмінні ознаки видів обробки. Класифікація і характеристика асортименту меблів за класифікаційними ознаками. Особливості меблів імпортного виробництва. Показники якості, можливі дефекти, оцінка якості меблів. Маркування, пакування, зберігання меблів, правила догляду за меблями.

## **Тема 7. Електропобутові товари**

Сучасний стан і шляхи розвитку ринку електротоварів і побутових машин. Класифікація електротоварів. Характеристика асортименту кабельних виробів, джерел світла, побутової електроосвітлювальної арматури, побутових електронагрівальних приладів за класифікаційними ознаками. Показники якості. Маркування, пакування, зберігання електротоварів, перевірка в дії. Класифікація і характеристика асортименту домашніх холодильників, пральних машин, машин для віджиму білизни, пирососів і полотерів, вентиляторів і кондиціонерів, кухонних, швейних і в'язальних машин за конструкцією, принципом роботи, іншими класифікаційними ознаками. Показники якості. Правила експлуатації, технічні паспорти і інструкції за експлуатацією. Постачальники. Маркування, пакування, зберігання побутових машин. Гарантійні строки експлуатації. Характеристика асортименту і споживних властивостей електроустановчих товарів, світильників, кухонних машин, швейних і в'язальних машин. Зберігання і догляд за побутовими електроприладами і домашніми машинами

## **Тема 8. Радіоелектронні товари**

Класифікація культтоварів. Сучасний стан і шляхи розвитку ринку культтоварів. Основні напрямки оновлення асортименту ПРЕА. Постачальники. Загальна схема радіопередачі і радіоприйому. Елементи ПРЕА : призначення, конструктивні особливості . параметри, маркування радіодеталей, напівпровідникових приладів, електровакуумних приладів, інтегральних схем, мікропроцесорів, електроакустичних приладів хімічних джерел струму, їх класифікація і групова характеристика за класифікаційними ознаками., Показники якості. Пакування, зберігання елементів ПРЕА. Побутова аудіотехніка, принцип роботи, конструкція, основні параметри. Класифікація і групова характеристика асортименту за класифікаційними ознаками і основними параметрами. Напрямки вдосконалення асортименту: радіоприймачів, магнітофонів, програвачів, компакт-дисків. Побутова відеотехніка. Класифікація і групова характеристика асортименту за класифікаційними ознаками і основними параметрами. Напрямки вдосконалення асортименту телевізорів, відеомагнітофонів, відеоплеєрів, відеокамер, відеопрогравачів, комбінованої відеотехніки. Показники якості, технічні паспорти. Маркування, пакування, гарантійні строки. Постачальники.

## **Тема 9. Текстильні вироби**

Сучасний стан і шляхи розвитку ринку текстильних товарів. Основні постачальники. Класифікація текстильних волокон. Характеристика натуральних і хімічних волокон; види, склад, властивості, ознаки розпізнавання. Вплив волокнистого складу на споживчі властивості виробів і ціну готової продукції. Поняття о прядінні, видах прядіння, пряжі та нитках. Класифікація пряжі та ниток. Види пряжі та ниток, їх вплив на споживчі властивості тканин. Дефекти пряжі і ниток. Поняття про ткацтво та ткацькі переплетення. Класифікація і характеристика ткацьких переплетень. Вплив переплетень на споживчі властивості тканин, дефекти ткацтва. Обробка тканин, її значення. Особливості обробки тканин різного волокнистого складу, їх види, вплив на споживчі властивості тканин, відміни тканин з різними видами обробки. Спеціальні види обробок тканин. Дефекти обробки тканин. Класифікація тканин за волокнистим складом. Вплив складу на властивості тканин. Показники будови тканин, їх вплив на споживчі властивості. Споживчі властивості тканин, їх групування і характеристика. Класифікація асортименту тканин. Групова характеристика асортименту бавовняних, льняних, вовняних, шовкових тканин і штучних виробів за класифікаційними ознаками. Напрямки оновлення асортименту. Основні підприємства-постачальники.

Показники якості тканин. Стандарти на сортність тканин і штучних виробів. Принципи сортування тканин. Прийоми огляду тканин при перевірці якості. Маркування, пакування, умови збереження тканин, особливості догляду за тканинами різного волокнистого складу і призначення. Споживні властивості тканин. Маркування, пакування, зберігання та догляд за тканинами.

## **Тема 10. Швейні вироби,**

Сучасний стан і шляхи розвитку ринку швейних товарів. Споживчі властивості швейних виробів. Класифікація матеріалів швейного виробництва, їх вплив на споживчі властивості. Схема виробництва швейних виробів, вплив етапів виробництва на споживчі властивості. Напрямки моди в асортименті швейних виробів. Вплив моди і технології швейного виробництва на ціни готових товарів. Класифікація швейних товарів. Групова характеристика асортименту за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Особливості асортименту швейних виробів різних вікових груп. Основні постачальники.

Показники якості швейних виробів. Стандарти на швейні вироби. Принципи сортування. Прийоми огляду швейних виробів при перевірці якості. Дефекти, їх вплив на якість. Маркування, пакування, умови збереження швейних виробів. Правила догляду при зберіганні. Споживні властивості швейних товарів. Маркування, пакування, зберігання і догляд за швейними виробами.

## **Тема 11. Трикотажні вироби**

Сучасний стан і шляхи розвитку ринку трикотажних виробів. Виробництво, склад і основні властивості трикотажних полотен, їх вплив на споживчі властивості трикотажних виробів. Схема виробництва трикотажних виробів, вплив способів виробництва на споживчі властивості виробів. Класифікація трикотажних виробів. Групова характеристика асортименту верхніх, білизняних, панчішно-шкарпеткових виробів, рукавиць, головних уборів за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Особливості асортименту трикотажних виробів для дітей. Шляхи оновлення асортименту трикотажних виробів. Принципи сортування. Прийоми огляду трикотажних виробів при перевірці якості. Маркування, пакування, умови збереження трикотажних виробів. Правила догляду при експлуатації.

## **Тема 12. Взуттєві товари**

Сучасний стан і шляхи розвитку ринку взуття, основні виробники-постачальники. Класифікація і характеристика натуральних, штучних синтетичних матеріалів, їх вплив на споживчі властивості взуття і ціни готової продукції. Схема виробництва взуття, заготовки взуття, складності заготовок. Методи кріплення взуття, їх класифікація, характеристика, вплив на споживчі властивості взуття і ціни. Обробка взуття, відмінні ознаки різних видів обробки, їх вплив на споживчі властивості взуття.

Класифікація асортименту шкіряного взуття. Групова характеристика за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Особливості асортименту взуття для різних вікових груп населення. Показники якості взуття, дефекти шкіряного взуття, стандарти на взуття, принципи сортування. Прийоми огляду взуття при сортуванні. Маркування, пакування, умови збереження взуття, правила догляду за взуттям.

Сучасний стан і шляхи розвитку ринку гумового взуття і взуття із полімерних матеріалів. Загальна характеристика гумового взуття, напрямки розвитку асортименту. Схема виробництва гумового взуття, вплив матеріалів і способів виробництва на споживчі властивості взуття. Класифікація гумового взуття, групова характеристика асортименту за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Фактори ціноутворення гумового взуття. Показники якості, принципи сортування. Маркування, пакування, умови зберігання гумового взуття. Правила догляду за гумовим взуттям.

Значення валяного взуття. Схема виробництва валяного взуття, вплив сировини на споживчі властивості взуття. Класифікація валяного взуття, групова характеристика асортименту за класифікаційними показниками і споживчими властивостями. Маркування, пакування, умови збереження валяного взуття. Правила догляду при зберіганні. Характеристика асортименту гумового, полімерного та повстяного взуття. Асортимент взуття для активного відпочинку. Домашнє взуття. Пакування, маркування, зберігання та догляд за взуттям.

## **Тема 13. Штучне хутро, неткані полотна, килими**

Загальна характеристика нетканих матеріалів, групова характеристика асортименту за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями.

Показники якості нетканих матеріалів, принципи сортування. Маркування, пакування, умови збереження нетканих матеріалів. Загальна характеристика штучного хутра. Сучасний стан і шляхи розвитку ринку штучного хутра. Напрямки в розвитку асортименту. Класифікація штучного хутра, групова характеристика асортименту за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Показники якості, принцип сортування. Постачальники, Маркування, пакування, умови збереження штучного хутра. Загальна характеристика килимових виробів. Сучасний стан і шляхи розвитку ринку килимових виробів. Постачальники. Класифікація асортименту, групова характеристика за класифікаційними ознаками, споживчими властивостями. Показники якості, принципи сортування. Маркування, пакування, умови збереження килимових виробів.

#### **Тема 14. Пушно-хутряні та овчинно-шубні товари**

Сучасний стан і шляхи розвитку ринку хутряного напівфабрикату і товарів. Основні постачальники. Сировинна база і напрямки розвитку хутряної промисловості України. Класифікація хутряних і овчино-шубних напівфабрикатів. Будова і типографія хутряної шкірки. Схема обробки хутряних напівфабрикатів, вплив обробки на властивості напівфабрикатів. Товарні властивості напівфабрикатів. Мінливість волосяного і шкіряного покриву. Асортимент хутряних і овчино-шубних напівфабрикатів. Сортування хутряних і овчино-шубних напівфабрикатів. Кушнірське виробництво. Класифікація хутрових і овчино-шубних виробів, характеристика асортименту за класифікаційними ознаками, споживчими властивостями. Показники якості. Принципи сортування хутряних і овчино-шубних товарів. Дефекти хутряних і овчино-шубних товарів, їх вплив на якість виробів. Маркування, пакування, умови зберігання хутряних і овчино-шубних товарів, особливості догляду при зберіганні.

#### **Тема 15. Фото кіно товари**

Сучасний стан і шляхи розвитку фото кіно товарів. Постачальники. Сутність фотографічного процесу. Склад і властивості світлочутливих матеріалів. Класифікація і групова характеристика асортименту світлочутливих матеріалів за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Показники якості, маркування, особливості пакування і умови збереження, гарантійні строки придатності світлочутливих матеріалів. Фото хімікати. Класифікація і групова характеристика фото хімікатів за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Показники якості, маркування, особливості пакування. Умови збереження фото хімікатів. Фотоапарати, їх устрій. Основні вузли фотоапаратів, їх призначення, конструктивні особливості, вплив на споживчі властивості фотоапаратури. Класифікація і групова характеристика асортименту фотоапаратів за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Напрямки вдосконалення асортименту фотоапаратів. Пристрій кінопроекційного апарата, технічні характеристики, класифікація і групова характеристика асортименту

за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Напрямки вдосконалення асортименту кіноапаратури. Фото кіноприладдя. Класифікація і групова характеристика асортименту за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Показники якості, маркування, комплектність, пакування, зберігання, правила експлуатації. Постачальники.

## **Тема 16. Галантерейні товари**

Сучасний стан і шляхи розвитку ринку галантерейних товарів. Поняття про галантерейні товари, задачі їх виробництва. Класифікація галантерейних товарів. Класифікація текстильної галантереї, характеристика асортименту за класифікаційними ознаками та споживчими властивостями. Показники якості виробів текстильної галантереї, принципи сортування. Маркування, пакування, зберігання текстильної галантереї.

Класифікація шкіряної галантереї, характеристика асортименту за класифікаційними ознаками та споживчими властивостями. Показники якості виробів шкіряної галантереї, принципи сортування. Маркування, пакування, зберігання шкіряної галантереї.

Класифікація металевої галантереї, характеристика асортименту за класифікаційними ознаками та споживчими властивостями. Показники якості виробів металевої галантереї.

Класифікація галантереї із пластичних мас, характеристика асортименту за класифікаційними ознаками та споживчими властивостями. Показники якості виробів. Маркування, пакування, зберігання виробів.

Класифікація асортименту галантерейних щіток та пензлів для гоління, характеристика асортименту за класифікаційними ознаками та споживчими властивостями. Показники якості виробів, принципи сортності. Маркування, пакування, зберігання галантерейних щіток та пензлів для гоління. Схема виробництва галантерейних дзеркал. Класифікація дзеркал, характеристика асортименту за класифікаційними ознаками та споживчими властивостями. Показники якості виробів, принципи сортності. Маркування, пакування, зберігання галантерейних дзеркал. Споживні властивості галантерейних товарів. Щіткові товари. Дзеркала. Маркування, пакування, зберігання галантерейних товарів. Догляд за галантерейними товарами .

## **Тема 17. Парфумерно-косметичні товари**

Поняття про парфумерно-косметичні товари, перспективи виробництва, Сучасний стан і шляхи розвитку ринку парфумерно-косметичних товарів. Постачальники. Склад і схема виробництва парфум, вплив складу на споживчі властивості. Класифікація парфум, характеристика асортименту за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Показники якості. Маркування, пакування, умови зберігання парфум. Косметичні товари. Класифікація косметичних товарів, характеристика асортименту за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Напрямки в розвитку асортименту косметичних товарів. Показники якості, маркування, пакування, зберігання. Постачальники. Туалетне мило. Особливості складу і

виробництва туалетного мила. Класифікація туалетного мила, характеристика асортименту за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Показники якості. Маркування, пакування, зберігання туалетного мила. Постачальники. Формування споживчих властивостей в процесі виробництва парфумерних товарів. Вимоги до якості, маркування, пакування, особливості зберігання косметичних товарів. Туалетне мило.

## **Тема 18. Шкільно-письмові, канцелярські товари та засоби оргтехніки**

Сучасний стан, шляхи розвитку ринку паперу і картону та виробів з паперу і картону. Постачальники. Сировина, схема виробництва паперу і картону, їх вплив на споживчі властивості виробів. Основні властивості паперу і картону. Класифікація паперу і картону, групова характеристика асортименту за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Показники якості паперу і картону. Дефекти паперу і картону, принципи сортування. Маркування, пакування, зберігання паперу і картону. Класифікація і групова характеристика асортименту виробів з паперу і картону за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Показники якості виробів з паперу і картону. Дефекти, принципи сортності. Маркування, пакування. Зберігання виробів з паперу і картону. Класифікація і групова характеристика асортименту приладів для письма, креслення і малювання. Показники якості, маркування, пакування, зберігання приладів для письма, креслення, малювання. Сучасний стан і шляхи розвитку ринку засобів оргтехніки. Постачальники. Класифікація і групова характеристика асортименту рахувальних приладів, логарифмічних лінійок, портативних електронних рахувальних машин. Показники якості, маркування, пакування, зберігання. Групування асортименту канцелярських товарів та засобів оргтехніки. Вимоги до якості, маркування, пакування, зберігання, шкільних письмових, канцелярських товарів та засобів оргтехніки.

## **Тема 19. Іграшки**

Сучасний стан і шляхи розвитку ринку іграшок. Класифікація і групова характеристика асортименту іграшок за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Напрямки вдосконалення асортименту. Пізнавально-виховна роль іграшок. Іграшки вітчизняного і імпортного виробництва. Показники якості, маркування, пакування, зберігання іграшок. Характеристика асортименту іграшок. Ялинкові прикраси, піротехнічні іграшки.

## **Тема 20. Музичні товари**

Сучасний стан і шляхи розвитку музичних товарів. Групова характеристика асортименту струнних, язичкових, духових, ударних, електромузичних інструментів за конструкцією, видами, класифікаційними ознаками, якістю зберігання, споживчими властивостями. Запасні частини і комплектуючі вироби. Показники якості, маркування, пакування, умови

зберігання музичних інструментів, правила експлуатації. Приладдя для струнних і язичкових музичних інструментів. Вимоги до якості, маркування, пакування, транспортування, зберігання.

## **Тема 21. Спортивні товари, мисливські товари, риболовецькі товари.**

Сучасний стан і шляхи розвитку ринку спорттоварів. Класифікація спортивних товарів, групова характеристика асортименту інвентарю для спортивних ігор, гімнастики, легкої атлетики, важкої атлетики, боротьби, боксу, фехтування, лижного і конькобіжного спорту, туризму, альпінізму, водного спорту, вело - і мотоспорту за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Вимоги до якості, маркування, пакування, зберігання, правила експлуатації.

Класифікація і групова характеристика асортименту мисливських і риболовних товарів за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Показники якості, маркування, пакування, зберігання, правила продажу і експлуатації. Спортивний одяг і взуття. Вимоги до якості , маркування , догляд за спортивними товарами. Знаряддя сітьового лову та допоміжне знаряддя лову. Мисливські товари.

## **Тема 22. Ювелірні товари**

Поняття про ювелірні товари. Сучасний стан і шляхи розвитку ринку ювелірних товарів. Постачальники . Матеріали, їх вплив на ціну і якість виробів. Особливості виробництва ювелірних товарів, порядок клеймування. Класифікація ювелірних товарів, групова характеристика асортименту за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Вимоги до якості, маркування, пакування, зберігання ювелірних товарів

## **Тема 23. Годинники**

Поняття про годинники. Сучасний стан і шляхи розвитку ринку годинників Постачальники. Матеріали, їх вплив на ціну і якість виробів. Особливості виробництва годинників. Класифікація годинників, групова характеристика асортименту за класифікаційними ознаками і споживчими властивостями. Вимоги до якості, маркування, пакування, умови догляду за годинниками.

## **ЗМІСТ ПРОГРАМИ**

**до кваліфікаційного іспиту з дисципліни  
“Основи менеджменту”**

З дисципліни **“Основи менеджменту”** здобувач освітніх послуг повинен знати: особливості формування сучасного управлінського мислення та системи соціальних знань у галузі менеджменту, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; аналізувати внутрішнє та зовнішнє середовище, приймати адекватні управлінські рішення.

Після вивчення курсу здобувач освітніх послуг повинен вміти: використовувати різні принципи структурування при плануванні підрозділів організації; групувати роботи, планувати структурні підрозділи підприємства, формувати рівні управління на базі управлінських повноважень; визначати цілі і розробляти систему цілей організації, визначати проблеми організації, складати рішення різних видів та варіантів відповідно до етапів прийняття рішень, розробляти стратегічні і поточні плани, бізнес – плани, організувати процес контролю відповідно до етапів, визначати можливість психологічної та соціально – психологічної сумісності членів трудового колективу; застосувати економічні і неекономічні способи мотивації під час розробки управлінських проектів; застосувати критерії порівняння різних інвестиційних проектів, що містять нововведення при виборі інвестиційного проекту; регламентувати посадові права та обов’язки, складати кадрові документи, тести і проводити тестування персоналу й керівників нижчих ланок, планувати роботу менеджера і здійснювати самоменеджмент.

## **ТЕМА 1 СУТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ**

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Сутність категорій “управління” та “менеджмент”. Менеджмент як система наукових знань. Менеджмент як мистецтво управління. Менеджери та підприємці – ключові фігури ринкової економіки. Якості, необхідні менеджерам.

Класичні теорії менеджменту: школа наукового управління; школа людських відносин; школа поведінкових наук. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Основні принципи менеджменту.

## **ТЕМА 2 ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ОБ’ЄКТИ УПРАВЛІННЯ**

Сутність категорії „організація”. Ознаки організації як об’єкту управління. Різновиди організацій. Формальна та неформальна організація. Концепція життєвого циклу організації. Зовнішнє середовище організації: фактори прямої та непрямої дії; загальні характеристики зовнішнього середовища.

## **ТЕМА 3 ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ. ПЛАНУВАННЯ ЯК ЗАГАЛЬНА ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ.**

Функції менеджменту – види управлінської діяльності. Класифікація і характеристика функцій менеджменту. Етапи процесу планування. Визначення місій та цілей. Розроблення стратегії. Поточні оперативні плани. Загальна характеристика бізнес-планування.

## **ТЕМА 4 ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАГАЛЬНА ФУНКЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ**

Сутність організаційної діяльності. Делегування повноважень і відповідальності: класична концепція; концепція обмежених повноважень. Типи повноважень: лінійні, функціональні. Створення структури управління. Організація – процес упорядкування елементів системи управління для досягнення цілей. Види організаційних структур управління

## **ТЕМА 5 МОТИВУВАННЯ ЯК ЗАГАЛЬНА ФУНКЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ**

Поняття мотивування. Принцип урахування інтересів працюючих. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і заохочень працівників у процесі мотивації. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці: цілі, принципи, види, форми.

## **ТЕМА 6 КОНТРОЛЮВАННЯ ЯК ФУНКЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ**

Поняття контролю та його місце в системі управління. Етапи процесу контролювання: формування нормативів, стандартів, проєктів; облік фактичного виконання завдань; порівняння (аналіз) фактичного виконання відповідно стандартів (норм); оцінка стану керованої системи і регулювання. Місце регулювання в системі управління.

## **ТЕМА 7 МЕТОДИ МЕНЕДЖМЕНТУ**

Сутність і класифікація методів менеджменту. Методи менеджменту як сукупність способів впливу керуючої системи управління на керовану: вплив на матеріальні та духовні інтереси. Адміністративні методи менеджменту. Економічні методи. Соціально-психологічні методи менеджменту. Взаємодія методів, принципів та функцій управління.

## **ТЕМА 8 ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ**

Інформація, її види і роль в менеджменті. Класифікація інформації. Характеристики інформації. Носії інформації. Комунікації і комунікаційний процес у менеджменті і напрямки його удосконалення.

## **ТЕМА 9 УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ**

Сутність управлінських рішень та їх класифікація. Умови прийняття управлінських рішень. Процес вироблення раціональних рішень: ситуації, які потребують прийняття рішень; збір та обробка необхідної інформації; альтернативи рішень та їх оцінка; прийняття та реалізація рішень. Моделі прийняття управлінських рішень.

## **ТЕМА 10. КЕРІВНИЦТВО ТА ЛІДЕРСТВО**

Основні поняття: керівник, лідер, влада. Форми влади. Особисті якості керівника, від яких залежить ефективність управління. Стили керівництва: авторитарний, демократичний, ліберальний.. Типи менеджерів. Культура управління

## **ТЕМА 11. УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ ТА СТРЕСАМИ**

Конфлікти, їх причини та наслідки. Стили та методи розв'язання конфліктів. Управління внутрішньоособистісним конфліктом. Управління стресами.

## **ТЕМА 12. ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ПРАЦІ УПРАВЛІННЯ РОБОЧИМ ЧАСОМ**

Організація праці менеджера. Робота з документами. Організація і проведення ділових зустрічей. Прийом відвідувачів. Планування та використання робочого часу. Ефективність менеджменту.

## **ТЕМА 13. ДІЛОВА КАР'ЄРА ТА ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЯ**

Техніка пошуку роботи. Резюме, співбесіда. Формування команди організації. Атестація персоналу.

### **ЗМІСТ ПРОГРАМИ**

#### **до кваліфікаційного іспиту**

#### **з дисципліни “Економіка підприємства”**

В результаті вивчення освітнього компоненту *«Економіка підприємства»* здобувач освітніх послуг повинен знати:

становлення торгівлі в умовах внутрішнього ринку, інфраструктуру та кон'юнктуру ринку, місце підприємства як суб'єкта та об'єкта ринку, види підприємств і економічні особливості їх діяльності, конкурентоспроможність підприємств на ринку, принципи та методи прогнозування і аналізу господарської діяльності, економічну основу товарообігу та його показників, джерела надходження товару та економічну суть його продажу, забезпечення виконання фінансових та результативних показників діяльності, зміст та практичне застосування Законів України, прийнятих Верховною Радою України, організацію праці на підприємстві.

Здобувач освітніх послуг повинен вміти: аналізувати основні показники діяльності підприємства: товарообіг, товарні запаси, товарооборотність, чисельність працівників, фонд оплати праці, надходження товарів, витрати, доходи, розраховувати прогноз перерахованих показників, аналізувати діяльність підприємства в умовах сьогодення, розробляти заходи по покращенню роботи підприємства на основі аудиторських перевірок.

## **Тема 1. Вступ. Споживчий ринок товарів та послуг. Підприємство в сучасній системі господарювання**

Визначення економіки, як науки. Сутність і зміст підприємницької діяльності. Мета, предмет, завдання вивчення дисципліни “Економіка підприємства” у системі підготовки фахівців. Підприємство як суб’єкт господарювання. Виробничі фактори і капітал підприємства. Класифікація підприємств.

## **Тема 2. Система планування на підприємстві**

Планування діяльності підприємства, особливості його здійснення. Плани підприємства: зміст, система, види. Принципи, методи, види планування. Прогнозування діяльності підприємства: суть, принципи, методи.

## **Тема 3. Трудові ресурси підприємства**

Соціально-економічне значення праці у торгівлі. Характеристика трудових ресурсів (персоналу). Зміст плану з праці, характеристика та їх взаємозв’язок.

Аналіз продуктивності праці. Аналіз чисельності працівників. Аналіз фонду оплати праці.

Планування показників з праці. Визначення та обґрунтування чисельності працівників. Планування фонду оплати праці.

## **Тема 4. Капітал, виробничі фонди та нематеріальні ресурси**

Основні фонди. Поняття, види, класифікація. Оцінка основних фондів підприємства. Амортизація. Ефективність використання. Оборотні фонди. Суть, класифікація, структура. Показники використання. Нематеріальна ресурси. Поняття, види, класифікація.

## **Тема 5. Витрати підприємства**

Сутність, класифікація, структура витрат. Собівартість: сутність, склад, класифікація витрат, що включаються в собівартість послуг. Калькуляція, облік витрат за статтями калькуляції. Кошторис витрат. Аналіз витрат. Планування витрат.

## **Тема 5. Результативність діяльності підприємства**

Джерела утворення, показники доходів підприємства. Аналіз та планування валових доходів підприємства. Прибутки: сутність, види, методика визначення. Формування, використання, розподіл прибутку підприємства. Аналіз фінансових результатів. Аналіз та планування прибутків. Визначення беззбиткового обсягу продажу (точки беззбитковості) та зони безпеки підприємства. Аналіз і оцінка рівня і динаміки показників прибутку, доходу (виручки). Аналіз фінансового левериджу. Аналіз рентабельності.

Аналіз активів та пасивів підприємства. Аналіз ліквідності та платоспроможності. Аналіз фінансової стійкості. Аналіз ділової активності. Аналіз грошових потоків. Фінансовий стан підприємства, методи його оцінки. Показники оцінки фінансового стану підприємства. Аналіз прибутковості підприємства. Оцінка прибутковості та активності підприємства. Планування прибутків і рентабельності підприємств. Обґрунтування прогнозу і плану прибутку підприємства. Види ефективності господарської діяльності.

## **Тема 6. Доходи і прибуток підприємства**

Ліквідація підприємства: сутність, види, причини виникнення. Поняття, завдання, форми, показники ефективності реструктуризації підприємства. Банкрутство: поняття, причини виникнення, процедура оголошення банкрутства. Санація підприємства: сутність, види. План проведення санації. Заходи щодо відновлення платоспроможності боржника. Економічна безпека підприємства. Антикризова діяльність підприємства: антикризова програма.

### **ЗМІСТ ПРОГРАМИ до кваліфікаційного іспиту з освітнього компоненту “Логістика”**

***Логістика*** – дисципліна циклу професійної та практичної підготовки нормативної частини навчального плану, за яким здійснюється підготовка фахових молодших бакалаврів зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля». Метою вивчення освітнього компоненту – є формування знань про головні завдання, напрями та функції логістики в ринкових умовах.

Програмою курсу “Логістика” передбачено вивчення форм логістичних утворень, методів управління матеріальними потоками; формування навичок у розв’язанні логістичних задач і вміння їх практично застосовувати у комерційній діяльності підприємства.

В результаті вивчення дисциплін “Логістика» здобувач освітніх послуг повинен знати як: створювати ефективні логістичні ланцюги для руху матеріальних потоків, визначати логістичні витрати та шляхи їх скорочення, комплексно оцінювати функціонування логістичної системи, здійснювати розрахунки величини матеріальних потоків, визначати основні характеристики каналів розподілу, користуватися сучасними інформаційними логістичними системами, здійснювати вибір транспорту в логістичних системах.

Повинен вміти: використовувати сучасні комп’ютерні й телекомунікаційні технології обміну та поширення професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності; здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності; знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці; виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур; використовувати логістичні системи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

## **Тема 1. ЛОГІСТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

Поняття, сутність, завдання, функції логістики. Логістика як фактор підвищення конкурентоспроможності фірми. Етапи розвитку логістики. Універсальна концепція теорії логістики. Сучасна логістична концепція.

Основні принципи та методи теорії логістики. Види логістики. Сутність мікрологістики.

## **Тема 2. КЛАСИФІКАЦІЯ ФОРМ ЛОГІСТИЧНИХ УТВОРЕНЬ**

Логістичні ланцюги. Види логістичних ланцюгів розподілу. Основні інструменти управління логістикою. Співробітництво, конфлікти та конкуренція в логістичних каналах.

Перелік та характеристика елементів логістики. Методологічне забезпечення ефективної взаємодії елементів логістики.

Інформаційне забезпечення ефективної взаємодії елементів логістики.

## **Тема 3. ТЕХНОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ ПОТОКАМИ**

Логістика технологічних процесів.

Поняття матеріального потоку, його параметри та характеристика. Класифікація матеріальних потоків.

Поняття про управління матеріальними потоками.

## **Тема 4. ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ ТА УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ ПОТОКАМИ В ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМАХ**

Поняття про логістичні системи. Види логістичних систем. Порядок, підходи, принципи та фактори впливу на формування логістичних систем.

Поняття про управління матеріальними потоками в логістичних системах.

Управління матеріально-технічним забезпеченням у логістичних системах.

Управління запасами в логістичних системах.

## **Тема 5. ЗАГОТІВЕЛЬНА ТА РОЗПОДІЛЬЧА ЛОГІСТИКА**

Сутність і завдання заготівельної логістики. Завдання „Зробити або купити”. Вибір постачальника.

Визначення економічного розміру замовлення. Система постачань „Точно у термін” в заготівельній логістиці.

Сутність і завдання розподільчої логістики. Управління каналами розподілу в логістиці. Управління каналами розподілу в логістиці. Розподільчі центри у логістичних ланцюгах.

## **Тема 6. ВНУТРІШНЬОВИРОБНИЧА ЛОГІСТИКА**

Сутність виробничої логістики та концепцій її організації.

„Штовхальний” і „тягнучий” підходи до управління матеріальними потоками у виробничій логістиці.

Логістична концепція „MRP”. Мікрологістична система KANBAN. Мікрологістична концепція „Оптимізована виробнича технологія”. Мікрологістична концепція „Худе виробництво”.

## **Тема 7. ЛОГІСТИКА ПОСЕРЕДНИЦТВА ТА СКЛАДУВАННЯ**

Сутність логістики посередництва та її види..

Види логістичних посередників. Поняття про логістичний сервіс та логістичні послуги.

Організація логістики посередництва в підсистемі логістичного сервісу. CASE – технології у логістичному менеджменті.

Склади та їх функції. Класифікація складів. Складові логістичного процесу на складі.

## **Тема 8. ТРАНСПОРТНА ЛОГІСТИКА**

Сутність і завдання транспортної логістики. Види транспорту. Логістичні рішення у транспортуванні.

Системи поставки вантажів. Транспортні витрати і тарифи. Сутність транспортних задач та методи їх вирішення.

Характеристика транспортно-експедиційних послуг. Організація логістики транспортно-експедиційного обслуговування. Роль, функції та критерії вибору експедиторів і транспортно-експедиційних посередників.

Системи поставки вантажів. Сутність транспортних задач та методи їх вирішення. Характеристика транспортно-експедиційних послуг. Роль, функції та критерії вибору експедиторів і транспортно-експедиційних посередників.

## **Тема 9. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ ЛОГІСТИКИ. МІЖНАРОДНА ЛОГІСТИКА**

Сутність та етапи глобалізації господарської діяльності підприємств. Сутність і завдання глобальної логістики. Роль глобалізації та регіоналізації у формуванні макрологістичних систем.

Сутність, роль і завдання міжнародної логістики. Роль логістики в міжнародному постачанні та розподілі. Роль логістики в організації міжнародних перевезень. Інформаційне забезпечення міжнародної логістики.

## **РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ**

**для підготовки до кваліфікаційного іспиту з освітнього компоненту  
«Логістика»**

### **Законодавчі та нормативні акти**

1. Про зовнішньоекономічну діяльність. Закон України від 16.04.1991 № 959-ХІІ, зі змінами та доповненнями.
2. Про публічні закупівлі. Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII, зі змінами та доповненнями.

### **Базова література:**

3. Гринів Н. Т. Транспортна логістика: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2025. 216 с.
4. Біловодська О. А. Логістика: теорія та практика: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 356 с.
5. Марчук В. Є., Григорак М. Ю., Гармаш О. М. Складська логістика: навчальний посібник. Харків: Університетська книга, 2024. 256 с. Габрієлова Т. Ю., Литвиненко С. Л., Яновський П. О. Транспортно-експедиторська діяльність: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2024. 184 с.
6. Бедрій Я. І., Тарнавський Є., Тригуб С. М. Основи логістики: навчальний посібник. Харків: Університетська книга, 2024. 260 с.
7. Сокур І. М. Транспортна логістика: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 222 с.

### **РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ для підготовки до кваліфікаційного іспиту з освітнього компоненту “Комерційна діяльність”**

#### **Законодавчі та нормативні акти:**

1. Про товарні біржі : Закон України від 10 груд. 1991 р. № 1956-XII, зі змінами та доповненнями.
2. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3480-IV, зі змінами та доповненнями.
3. Про рекламу: Закон України від 25.07.1996 р. № 270/96, зі змінами та доповненнями.

### **Базова література:**

1. Апопій В.В., Міщук І. П., Ребицький В. М., Рудницький С. І., Хомяк Ю.М. Організація торгівлі: Підручник; 3-тє вид. Київ «Центр учбової літератури» 2020.– 632с.
2. Живець А. М., Комліченко О. О., Наконечна В. І. Комерційна діяльність Навчальний посібник/ ДУ: “Одеська політехніка”, 2021. 308с.
3. Павлова В.А., Рижкова Г.А., Комерційне товарознавство. Навчальний посібник/ Кондор, 2025.

### **РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ для підготовки до кваліфікаційного іспиту з освітнього компоненту “Товарознавство продовольчих товарів”**

#### **Законодавчі та нормативні акти:**

1. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.  
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> , зі змінами та доповненнями.
2. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV :  
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> зі змінами та доповненнями.
3. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 підстава - 2529-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> зі змінами та доповненнями.
4. Збірник та нормативних документів з питань торгівлі “Основні правила торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами”. Київ 2010.
5. Правила роздрібної торгівлі продовольчих товарів. Наказ Міністерства економіки України від 02.10.20р №1130, зі змінами та доповненнями.
6. Товарознавство. Терміни та визначення: ДСТУ 3993-2000 від 2001-01-01. Київ: Держстандарт України, 2000. 27 с.
7. Нормативні документи (ДСТУ і міждержавні стандарти та технічні регламенти).

### **Базова література**

1. Бровко О.Т. та інші. Товарознавство. Продовольчі товари. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2019.
2. Головка М.П. Товарознавство книги: навч. посіб. / М.П. Головка, С.В. Сорокіна, В.О. Акмен; Харк. держ. ун-т харч. та торгвлі. Харків: ХДУХТ, 2020. 281 с.
3. Мазаракі А.А., Притульська Н.В., Осика В.А. Товарознавство і торговельне підприємництво : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А.А. Мазаракі, Н.В. Притульська, В.А. Осика та ін. за ред. А.А. Мазаракі. К. : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2021. 652 с.
4. Сирохман І.В. Товарознавство продовольчих товарів: підручник / І.В. Сирохман, І.М. Задорожній, П.Х. Пономарьов. - 4-е вид., переробл. і допов. - К.: Лібра, 2019. 660 с.
5. Титаренко Л.Д. Теоретичні основи товарознавства. Навч. посіб./ Л.Д. Титаренко. К.: Центр Навчальної літератури, 2020. 207 с.

### **РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ для підготовки до кваліфікаційного іспиту з освітнього компоненту “Товарознавство непродовольчих товарів”**

#### **Законодавчі та нормативні акти**

1. Конституція України від 28.06.1996 р., зі змінами та доповненнями.
2. Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції: Закон України від 14.01.2000 р. № 1393-XIV, зі змінами та доповненнями.

3. Про затвердження Правил роздрібної торгівлі непродовольчими товарами : Наказ М-ва економіки України від 19.04.2007 р. № 104, зі змінами та доповненнями.
4. Товарознавство. Терміни та визначення: ДСТУ 3993-2000 від 2001-01-01. Київ: Держстандарт України, 2000. 27 с.
5. Нормативні документи (ДСТУ і міждержавні стандарти та технічні регламенти).

### **Базова література**

1. Сім'ячко І. О. Товарознавство. Т. 5. Будівельні та меблеві товари: підручник Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 232 с.
2. Комаха, Т. Г. Глушкова, О. С. Комаха. Товарознавство. Т. 6. Електронні товари : підручник / В. О. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2024. 384 с (Серія «Товарознавство і торгівля»).
3. Коломієць Т. М. Товарознавство. Т. 4. Господарські товари: підручник: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 364 с.
4. Андрієвська Л. В. Товарознавство. Т. 3. Електротовари: підручник: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 272 с.
5. Індутний В. В. Товарознавство. Т. 2. Ювелірні вироби та годинники : підручник.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 320 с
6. Доманцевич Н.І., Шестопад Г.С. Товарознавство. Непродовольчі товари (Частина 1. Господарські товари): конспект лекцій. Львів: Видавництво ЛТЕУ, 2022. 128 с.
7. Кінаш І.П., Плахетко Я.І., Товарознавство: виробнича сфера. Навчальний посібник; Магнолія -2006, 2024, 400 с.
8. Павлова В.А Комерційне товарознавство . Київ: Видавничий дім "Кондор". 2025, 286 с.

## **РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ**

**для підготовки до кваліфікаційного іспиту з освітнього компоненту  
“Основи менеджменту”**

### **Законодавчі та нормативні акти**

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-Вр зі змінами та доповненнями.

### **Базова література:**

1. Менеджмент : Підручник / С.Ю. Бірюченко, К.О. Бужимська, І.В. Бурачек та ін.; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». Житомир: Вид-во «Рута», 2021. 856 с.
2. Сумець, О. М. Стратегічний менеджмент : підручник. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.
3. Менеджмент : навч. посіб. / А. М. Балашов, Г. Є. Мошек, А. С. Соломко та ін. ; заг. ред. проф. Балашова А. М., проф. Мошека Г. Є. Київ : Ліра-К, 2022. 646 с.

## **РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ**

**для підготовки до кваліфікаційного іспиту з освітнього компоненту  
“Економіка підприємства”**

### **Законодавчі акти та нормативні акти:**

1. Податковий кодекс України, від 02.12.2010р. № 2755-VI, із змінами та доповненнями.
2. Кодекс законів про працю України, зі змінами та доповненнями.
3. Закон України «Про банки і банківську діяльність», від 07.12.2000р. №2121-III, із змінами та доповненнями.
4. Закон України «Про інвестиційну діяльність», від 18.09.1991 № 1560-XII, із змінами та доповненнями.
5. Закон України «Про ціни і ціноутворення», від 21.06.2012р. № 5007-VI, із змінами та доповненнями.

### **Базова література**

6. Мазур Н.А., Семенець І.В., Лопашук І.А., Економіка торговельного підприємства : навч. посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 192 с.